

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter ändras. Enligt propositionen ska också sådana ändringar i inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen som gjorts efter att beskattningen slutförts vara offentliga. Enligt förslaget ska ändrade beskattningsuppgifter vara offentliga i samma omfattning som uppgifterna om den ordinarie beskattningen för närvarande, med undantag av uppgiften om det sammanlagda beloppet förskott, som föreslås bli struken helt och hållet i förteckningen över offentliga inkomstbeskattningsuppgifter. Avsikten är att ändrade uppgifter i regel ska bli offentliga under slutet av den månad som följer på beslutet om ändring av beskattningen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 september 2024. Lagen ska tillämpas på beskattningsuppgifter i inkomstbeskattningen från och med skatteåret 2022 och på beskattningsuppgifter i fastighetsbeskattningen från och med skatteåret 2023.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
2.1 Allmänt om beskattningsuppgifters offentlighet.....	3
2.2 Offentliga uppgifter i inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen	4
2.3 Hur beskattningsuppgifter offentliggörs samt utlämnande av uppgifter.....	6
2.4 Bedömning av nuläget.....	7
2.4.1 Avgränsningen av offentliga uppgifter till uppgifter om den ordinarie beskattningen	7
2.4.2 Det sammanlagda beloppet förskott som offentlig beskattningsuppgift i inkomstbeskattningen.....	8
3 Målsättning	8
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	9
4.1 De viktigaste förslagen.....	9
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	10
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	10
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	10
4.2.3 Övriga samhällseliga konsekvenser.....	11
5 Remissvar	12
5.1 Inledning	12
5.2 Lagakraftvunnet beslut som en förutsättning för offentliggörande.....	12
5.3 Offentliggörande av ändrade beskattningsuppgifter	14
5.4 Övriga frågor som lyfts fram i utlåtandena	15
6 Specialmotivering	15
7 Ikraftträdande.....	19
8 Förhållande till andra propositioner.....	19
8.1 Förhållande till budgetpropositionen	19
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	19
9.1 Inledning	19
9.2 Offentlighetsprincipen.....	19
9.3 Skyddet för privatlivet och skyddet av personuppgifter	20
LAGFÖRSLAG	23
Lag om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	23
BILAGA	26
PARALLELLTEXT	26
Lag om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	26

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering införs som en åtgärd mot grå ekonomi en ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter så att också de ändringar i beskattningsuppgifterna som gjorts efter slutförd beskattning blir offentliga.

I analogi med skrivningen i regeringsprogrammet konstateras i statsrådets principbeslut av den 11 juni 2020 om en nationell strategi och ett åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023 att lagen om offentlighet i fråga om beskattningsuppgifter ska ändras så att också de ändringar i beskattningsuppgifterna som gjorts efter slutförd beskattning blir offentliga. I bedömningen av effekterna av ändringen konstaterar man att det att ändringar som gjorts efter att beskattningen slutförts beaktas i de offentliga uppgifterna förbättrar kvaliteten på de offentliga uppgifterna och ökar de skattskyldigas rättsskydd.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet i samarbete med Skatteförvaltningen.

Utkastet till proposition var på remiss 25.3–5.5.2022. Utlåtande begärdes av de ministerier och myndigheter som är centrala med tanke på propositionen samt av näringslivet och andra intressentgrupper, sammanlagt 12 aktörer. Begäran om utlåtande och de utlåtanden som getts kan läsas i den offentliga tjänsten på adressen [valtioneuvosto.fi/sv/projekt_med_projektkoden VM026:00/2021](https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt_med_projektkoden_VM026:00/2021).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Allmänt om beskattningsuppgifters offentlighet

Bestämmelser om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter finns i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999), nedan *skatteuppgiftslagen*. Enligt 1 § 1 mom. i skatteuppgiftslagen tillämpas lagen på handlingar som gäller en enskild skattskyldig och som för verkställande av beskattning har lämnats till Skatteförvaltningen eller upprättats inom den (beskattningshandlingar) samt på uppgifterna i sådana handlingar (beskattningsuppgifter).

Enligt lagens 2 § tillämpas på beskattningshandlingar och beskattningsuppgifter lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan *offentlighetslagen*, och bestämmelserna i dataskyddslagen (1050/2018), om inte något annat bestäms i skatteuppgiftslagen eller någon annan lag. Paragrafen har ändrats genom lag 441/2022, som trädde i kraft den 16 juni 2022. Ändringen ingick i regeringens proposition (RP 90/2021 rd) i vilken det föreslogs att bestämmelserna om ändringssökande i vissa lagar som hör till finansministeriets ansvarsområde ses över så att hänvisningarna till den upphävda förvaltningsprocesslagen (586/1996) ändras till att avse den nya allmänna lagen, lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), som trädde i kraft vid ingången av 2020. I samma proposition föreslogs dessutom ändringar i hänvisningarna i vissa lagar till andra lagar som upphävts. Ändringen av 2 § i skatteuppgiftslagen handlade om en sådan hänvisning till en tidigare upphävd lag.

I den tidigare formuleringen av 2 § hänvisades det till personuppgiftslagen (523/1999), som har upphävts från och med den 1 januari 2019. Personuppgiftslagen har sedermera ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan den allmänna dataskyddsförordningen, och av den nationella dataskyddslag som kompletterar förordningen. Den allmänna dataskyddsförordningen tillämpas med stöd av 2 § 1 mom. i dataskyddslagen på behandling av personuppgifter i samband med inkomstbeskattning och fastighetsbeskattning. Den berörda bestämmelsen utvidgar tillämpningen av förordningen till att omfatta behandling av personuppgifter i samband med sådan verksamhet som inte hör till tillämpningsområdet för unionslagstiftningen.

På beskattningshandlingar och beskattningsuppgifter tillämpas offentlighetslagen, om inte något annat föreskrivs i skatteuppgiftslagen eller i någon annan lag. Var och en har rätt att ta del av en offentlig beskattningshandling som innehåller av Skatteförvaltningen enligt vad som bestäms i offentlighetslagen, om inte något annat följer av skatteuppgiftslagen. Offentligheten i fråga om beskattningsuppgifter har i enlighet med 12 § 2 mom. i grundlagen begränsats av tvingande skäl. I 4 § 1 mom. i skatteuppgiftslagen föreskrivs det att beskattningshandlingar som gäller den skattskyldiges ekonomiska ställning samt andra sådana beskattningshandlingar av vilka framgår uppgifter om en identifierbar skattskyldig ska vara sekretessbelagda, med de undantag som föreskrivs i 5–9, 20 d och 21 § i lagen. Enligt 4 § 3 mom. i skatteuppgiftslagen finns bestämmelser om en parts rätt att ta del av en sekretessbelagd beskattningshandling i offentlighetslagen.

Offentligheten i fråga om beskattningsuppgifter har begränsats eftersom beskattningsuppgifter i regel är uppgifter om den skattskyldiges ekonomiska ställning och därmed omfattas de av skyddet för privatlivet. Enligt offentlighetslagen är handlingar som beskriver en persons ekonomiska ställning sekretessbelagda myndighetshandlingar. För företag skulle en omfattande offentlighet åter vara problematisk med tanke på bevarandet av affärs- och yrkeshemligheter. Sekretessen i fråga om beskattningsuppgifter uppmuntrar skattskyldiga att fullgöra sin deklarations-skyldighet och gör det möjligt att verkställa en riktig och rättvis beskattning. Inom beskattningen fattas det årligen miljontals förvaltningsbeslut, och att särskilja sekretessbelagda från offentliga delar kan kräva prövning från fall till fall och är ofta en tolkningsfråga. Den nuvarande offentligheten kan anses vara omfattande även internationellt sett. Bestämmelser om uppgifter som är offentliga inom Skatteförvaltningen har också utfärdats i en separat lag, skatteuppgiftslagen.

Bestämmelser om offentliga inkomstbeskattningsuppgifter finns i 5 § i skatteuppgiftslagen. I lagens 6 § föreskrivs det om offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter och vissa andra offentliga beskattningsuppgifter. I 8 § finns bestämmelser om offentliga uppgifter i företags- och organisationsdatasystemet och i 9 § om offentliga uppgifter i förvararregistret. I 3 a kap. finns dessutom bestämmelser om företags skatteskuldsregister och utlämnande av uppgifter i det.

2.2 Offentliga uppgifter i inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen

Bestämmelser om offentliga inkomstbeskattningsuppgifter finns i 5 § i skatteuppgiftslagen. I paragrafens 1 mom. föreskrivs det om offentliga beskattningsuppgifter om fysiska personer och inhemska dödsbon. Bestämmelser om offentliga beskattningsuppgifter om samfund och samfälliga förmåner finns i 3 mom.

Enligt 5 § 1 mom. är offentliga inkomstbeskattningsuppgifter i den årligen verkställda beskattningen den skattskyldiges namn, födelseår och det landskap inom vars område den skattskyldige

har sin hemkommun enligt 5 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995). För skattskyldiga som beskattas i enlighet med lagen om beskattningsförfarande men som inte har hemkommun i enlighet med 5 § i den lagen är offentliga beskattningsuppgifter namn och födelseår samt det landskap inom vars område den enhet inom Skatteförvaltningen som har verkställt den skattskyldiges beskattning är belägen.

Enligt bestämmelsen är dessutom följande uppgifter offentliga:

- 1) den beskattningsbara förvärvsinkomsten vid statsbeskattningen,
- 2) den beskattningsbara kapitalinkomsten vid statsbeskattningen,
- 3) den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen,
- 4) inkomstskatten, kommunalskatten samt det sammanlagda beloppet debiterade skatter och avgifter,
- 5) det sammanlagda beloppet förskott,
- 6) det belopp som ska betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

Enligt 5 § 3 mom. i skatteuppgiftslagen är av beskattningsuppgifterna för samfund och samfällda förmåner i den årligen verkställda beskattningen den skattskyldiges namn, hemkommun samt företags- och organisationsnummer offentliga. Offentliga är dessutom uppgifterna om

- 1) den beskattningsbara inkomsten,
- 2) det sammanlagda beloppet debiterade skatter,
- 3) det sammanlagda beloppet förskott,
- 4) det belopp som ska betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

Enligt 4 mom. ingår beloppet av rundradioskatt för personer och rundradioskatt för samfund i det sammanlagda belopp debiterade skatter och avgifter som avses i 1 och 3 mom. Enligt 5 mom. ingår dock inte nedsatt dröjsmålsränta eller återbäringsränta i beloppet debiterade skatter eller i det belopp som ska betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

I 6 mom. föreskrivs det om den tidpunkt då uppgifter om inkomstbeskattningen blir offentliga. Enligt bestämmelsen är de uppgifter som avses i paragrafen offentliga sådana de är när beskattningen slutförs, och de blir offentliga vid ingången av november kalenderåret efter skatteåret. Exempelvis uppgifterna om inkomstbeskattningen för skatteåret 2020 blev offentliga den 10 november 2021.

Bestämmelser om offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter finns i 6 § 1 mom. 1 punkten i skatteuppgiftslagen. Offentliga uppgifter i fastighetsbeskattningen är fastighetsbeteckning, den kalkylerade fastighetsskatten för en fastighet samt den fastighetsskattskyldiges namn. På samma sätt som offentliga inkomstbeskattningsuppgifter är uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten i ovannämnda paragraf också i fråga om fastighetsbeskattningen offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen. Fastighetsbeskattningsuppgifterna blir offentliga vid ingången av november under skatteåret. Exempelvis uppgifterna om fastighetsbeskattningen för skatteåret 2021 blev offentliga den 10 november 2021.

2.3 Hur beskattningsuppgifter offentliggörs samt utlämnande av uppgifter

Sättet att offentliggöra offentliga uppgifter om inkomstbeskattning samt utlämnandet av uppgifter grundar sig på 16 § i offentlighetslagen. Enligt 16 § 1 mom. i offentlighetslagen lämnas uppgifter ut ur en myndighetshandling muntligen eller så att handlingen läggs fram för påseende och kopiering eller får avlyssnas hos myndigheten eller så att en kopia eller en utskrift av den lämnas ut. Uppgifter om det offentliga innehållet i en handling ska lämnas ut på det sätt som begärts, om inte detta medför oskäligen olägenhet för tjänsteverksamheten på grund av att antalet handlingar är stort, kopiering svår att genomföra eller någon annan därmed jämförbar orsak.

Enskilda kunders offentliga skatteuppgifter finns tillgängliga i programmet Julkis, som Skatteförvaltningen har utvecklat för visning av uppgifter. Allmänheten kan använda programmet via kundterminalerna på Skatteförvaltningens serviceställen.

De offentliga uppgifterna kan ses på terminalerna i form av förteckningar enligt skatteår eller landskap och i alfabetisk ordning enligt den skattskyldiges namn. I programmet Julkis kan man ta del av uppgifter från och med skatteåret 2010. Via terminalen kan man inte skriva ut uppgifter eller kopiera dem till ett datamedium, men den som läser uppgifterna får göra egna anteckningar om dem. Beskattningsuppgifter om enskilda skattskyldiga kan också begäras muntligen per telefon eller i skattebyråns kundtjänst.

För att läsa offentliga beskattningsuppgifter via skattebyråns kundterminal krävs varken inloggning eller användarautentisering. Den som läser eller muntligen begär uppgifter behöver inte heller annars uppge sitt namn, eller ändamålet för vilket uppgifterna läses eller begärs. I programmet Julkis lagras inte heller loggdata om de skattskyldiga vars beskattningsuppgifter har sökts och lästs.

Offentliga beskattningsuppgifter kan även lämnas ut i form av enskilda utdrag. För att utdrag med offentliga uppgifter om fysiska personers inkomstbeskattning ska lämnas ut krävs en utredning av användningsändamålet. Utdrag i pappersform är i princip avgiftsbelagda.

Även offentliga uppgifter om samfundskunder kan läsas i programmet Julkis via skattebyråernas kundterminaler. I Julkis kan man ta del av uppgifter om samfundsbeskattningen från och med skatteåret 2010. Offentliga beskattningsuppgifter som gäller samfund får vem som helst ta del av, och de får på webbplatsen vero.fi exempelvis kopieras i en tabell i excel-format och vidareutnyttjas i enlighet med principerna för öppna data. För att läsa och använda uppgifterna krävs varken autentisering eller inloggning och inga inloggningsdata lagras i fråga om användningen av uppgifterna.

På framläggande av offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter för påseende och på utlämnande av sådana uppgifter tillämpas 16 § i offentlighetslagen på motsvarande sätt som i fråga om offentliga inkomstbeskattningsuppgifter. Offentliga skatteuppgifter om fastighetsbeskattningen kan läsas i programmet Julkis. Allmänheten kan använda programmet via kundterminalerna på Skatteförvaltningens verksamhetsställen. I Julkis kan man ta del av uppgifter om fastighetsbeskattningen från och med skatteåret 2011. Uppgifter om fastigheter kan sökas endast med fastighetsbeteckning eller beteckningen för ett outbrutet område. Uppgifter kan inte sökas med den skattskyldiges namn. Via terminalen kan man inte skriva ut uppgifter eller kopiera dem till ett datamedium, men den som läser uppgifterna får göra egna anteckningar om dem. Beskattningsuppgifter som gäller enskilda fastigheter kan också begäras muntligen per telefon eller i skattebyråns kundtjänst.

För att läsa offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter via skattebyråns kundterminal krävs varken inloggning eller autentisering. Den som läser eller muntligen begär uppgifter behöver inte heller annars uppge sitt namn eller användningsändamålet. I programmet Julkis lagras inte heller loggdata om de fastigheter vars beskattningsuppgifter har sökts och lästs.

Offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter kan också lämnas ut i form av enskilda utdrag. För att utdrag med offentliga uppgifter om fysiska personers fastighetsbeskattning ska lämnas ut krävs en utredning av användningsändamålet. Utdrag i pappersform är i princip avgiftsbelagda

2.4 Bedömning av nuläget

2.4.1 Avgränsningen av offentliga uppgifter till uppgifter om den ordinarie beskattningen

De offentliga uppgifterna om inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen är uppgifter om den ordinarie beskattningen. Av de offentliga beskattningsuppgifterna framgår således den skattskyldiges beskattningssituation vid tidpunkten för slutförande av beskattningen. Om Skatteförvaltningen rättar den skattskyldiges beskattning efter slutförd beskattning eller om den skattskyldiges beskattning ändras på grund av ändringssökande, blir dessa ändringar i beskattningen inte till någon del allmänt offentliga. De offentliga beskattningsuppgifterna återspeglar således inte till alla delar det faktiska slutresultatet av beskattningen i sådana situationer där beskattningen har ändrats efter slutförd beskattning. Skatteförvaltningen fattar årligen cirka 100 000 beslut om ändring av beskattningen inom inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen.

Sedan skatteåret 2018 tillämpas i inkomstbeskattningen ett förfarande där beskattningen slutförs vid olika tidpunkter för enskilda skattskyldiga. För merparten av de skattskyldiga slutförs den ordinarie beskattningen i maj eller juni året efter skatteåret. Oberoende av tidpunkten för slutförande av beskattningen blir beskattningsuppgifterna i fråga om samtliga skattskyldiga offentliga vid samma tidpunkt i början av november, dvs. en avsevärt lång tid efter det att beskattningen redan har slutförts för merparten av de skattskyldiga. I fråga om vissa skattskyldiga kan dessutom beskattningsuppgifterna för skatteåret ha ändrats redan innan uppgifterna blev offentliga, exempelvis på grund av ett kompletterande beskattningsbeslut, ett beslut med anledning av begäran om omprövning eller ett beslut om rättelse av beskattningen. Inte heller i dessa fall är uppgifter om ändringsbeskattning offentliga uppgifter. Vid den tidpunkt då uppgifterna blir offentliga för den berörda skattskyldiga personens del motsvarar således i ovannämnda situationer de offentliga uppgifterna om inkomstbeskattningen inte den verkliga situationen i fråga om inkomstbeskattningen för skatteåret. I fastighetsbeskattningen har man sedan skatteåret 2020 tillämpat förfarandet där beskattningen slutförs vid olika tidpunkter för enskilda skattskyldiga. Också i fastighetsbeskattningen kan det således förekomma att beskattningsuppgifter har ändrats före det datum då de offentliga beskattningsuppgifterna offentliggjorts.

Enligt den allmänna dataskyddsförordningen ska de personuppgifter som behandlas vara korrekta och om möjligt uppdaterade. Enligt förordningen måste dessutom alla rimliga åtgärder vidtas för att säkerställa att personuppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål (artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen). De nuvarande offentliga uppgifterna i den ordinarie beskattningen är i och för sig nästan utan undantag riktiga och korrekta, om kriteriet för riktigheten är att de uppgifter som offentliggörs motsvarar uppgifterna i den skattskyldiges beskattningsbeslut i den ordinarie beskattningen. Om kriteriet för riktigheten däremot är att de offentliga beskattningsuppgifterna ska ange slutresultatet av den skattskyldiges beskattning utifrån en korrekt beräkning av den skattskyldiges faktiska inkomster och avdrag och andra skattegrunder under skatteåret, är det

nuvarande offentliggörandet av beskattningsuppgifter som endast inkluderar den ordinarie beskattningen inte tillräckligt, utan även rättelser och andra ändringar i uppgifterna bör vara offentliga.

2.4.2 Det sammanlagda beloppet förskott som offentlig beskattningsuppgift i inkomstbeskattningen

Uppgiften om det sammanlagda beloppet förskott är en offentlig uppgift i den ordinarie beskattningen i såväl enskilda kunders som samfundskunders inkomstbeskattning. Det sammanlagda beloppet förskott innehåller de förskottsinnehållningar som räknats som betalning av den skattskyldiges skatter samt de belopp som ska betalas vid förskottsuppbörden. Förskott räknas som betalning av skatt, och förskott som betalats till för högt belopp återbärs efter att den ordinarie beskattningen har slutförts. Förskott behandlas inte längre vid ändringsbeskattningen.

Förfarandet för tillgodoräknande av förskott som betalats vid förskottsuppbörden ändrades i inkomstbeskattningen av enskilda kunder från och med skatteåret 2018. I inkomstbeskattningen av samfund ändrades förfarandet redan från och med skatteåret 2017. Efter ändringen räknas förskotten till godo i beskattningen till det belopp som det fastställts att den skattskyldige ska betala. Obetalda förskottsrater som behövs för betalning av den skatt som påförts för skatteåret avlyfts inte efter slutförd beskattning, utan indrivningsåtgärderna fortsätter utan avbrott. Då förskott räknas till godo till fastställt belopp, påförs inte skatt som motsvarar det obetalda förskottsbeloppet på nytt som kvarskatt. Bestämmelser om tillgodoräknande av förskott finns i 34 § 1 mom. i lagen om beskattningsförfarande.

I det tidigare förfarandet avlyftes obetalda förskott före slutförandet av beskattningen, och indrivningsåtgärderna upphörde. Om obetalda förskott behövdes för att betala den slutliga skatten för skatteåret, ålades den skattskyldige att betala ett motsvarande skattebelopp som kvarskatt.

Uppgiften om beloppet av förskott som påförts en skattskyldig är inte på samma sätt relevant som en offentlig skatteuppgift som uppgifterna om beloppet av en skattskyldigs beskattningsbara inkomst, det sammanlagda beloppet påförda skatter och avgifter under skatteåret eller beloppet av skatt som ska betalas eller återbäras.

Till skillnad från det tidigare kan uppgiften om beloppet av förskott till följd av den ovan beskrivna ändringen av förfarandet dessutom innehålla sådan tillgodoräknad förskottsskatt som den skattskyldige inte de facto har betalat. Tidigare ingick obetalda förskott inte i uppgiften om beloppet av förskott. Detta minskar ytterligare relevansen av uppgiften om beloppet av förskott.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att förbättra de offentliga beskattningsuppgifters kvalitet och riktighet genom att i uppgifterna även beakta sådana ändringar i beskattningen som gjorts efter att beskattningen slutförts. Offentligheten för uppgifter om ändring av beskattningen bidrar också till att skyddet av personuppgifter tillgodoses bättre och att de skattskyldigas rättsskydd stärks. Bestämmelserna om skyddet av personuppgifter förutsätter att uppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas rättas.

Ett ytterligare mål med offentliggörandet av uppgifterna om ändring av beskattningen är att främja bekämpningen av grå ekonomi. Att den skattskyldige är medveten om att exempelvis en inkomst som på basis av en skattegranskning lagts till inkomsten genom rättelse av beskatt-

ningen kommer att synas i de offentliga beskattningsuppgifterna som en ökning av den beskattningsbara inkomsten och av skattens belopp, kan förhindra att den skattskyldige börjar ägna sig åt verksamhet inom grå ekonomi.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att också sådana ändringar i beskattningen som gjorts efter slutförd beskattning ska bli offentliga i inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen. Offentligheten för uppgifter om ändringsbeskattning ska enligt förslaget till sin omfattning motsvara det som gäller för de uppgifter som för närvarande är offentliga i den ordinarie inkomstbeskattningen eller fastighetsbeskattningen, med undantag för uppgiften om beloppet av förskott i inkomstbeskattningen. Samtidigt föreslås det att uppgiften om beloppet av förskott stryks helt och hållet i de offentliga inkomstbeskattningsuppgifterna.

Uppgiften om beloppet av förskott har liten betydelse vid sidan av andra offentliga uppgifter. De ändringar som skett i bestämmelserna om tillgodoräknande av förskottsskatt har också bidragit till att minska relevansen av uppgifterna om beloppet av förskott som offentliga uppgifter. Till skillnad från tidigare kan dessa uppgifter för närvarande innehålla även sådan påfordrad förskottsskatt som den skattskyldige inte har betalat.

Enligt förslaget ska uppgifter om ändringsbeskattning i regel bli offentliga efter den 20:e dagen i den månad som följer efter den då ändringen gjordes. Uppgifterna om ändringsbeskattning ska dock inte offentliggöras förrän uppgifterna om den ordinarie beskattningen för samma skatteår har blivit offentliga, dvs. vid ingången av november kalenderåret efter skatteåret vid inkomstbeskattningen och vid ingången av november under skatteåret vid fastighetsbeskattningen. På grund av att beskattningen slutförs vid olika tidpunkter för enskilda skattskyldiga kan beskattningen för närvarande ändras redan före november året efter skatteåret. Sådana uppgifter om ändringsbeskattning föreslås bli offentliga i november året efter skatteåret. Det föreslås inga ändringar i sättet att offentliggöra beskattningsuppgifter eller i utlämnandet av uppgifter om offentliga beskattningsuppgifter. De offentliga uppgifterna om inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen kommer även i fortsättningen att finnas tillgängliga via ett separat program på de kundterminaler som finns på Skatteförvaltningens serviceställen. I programmet ska det gå att läsa uppgifter om såväl den ordinarie beskattningen som om de ändringar som gjorts efter slutförd beskattning. Om beskattningen av en skattskyldig har ändrats flera gånger under ett skatteår, kommer samtliga ändringar att synas i programmet. Enstaka beskattningsuppgifter som gäller skattskyldiga ska också i fortsättningen kunna begäras muntligen per telefon eller i skattebyråns kundtjänst. Offentliga beskattningsuppgifter kommer dock inte heller i fortsättningen att vara allmänt tillgängliga på internet.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 september 2024. Uppgifterna om ändringsbeskattning föreslås vara offentliga i inkomstbeskattningen från och med skatteåret 2022 och i fastighetsbeskattningen från och med skatteåret 2023. I den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet av lagen har hänsyn tagits till den tid som beräknas behövas för att genomföra ändringarna. För genomförandet av offentligheten för uppgifter om ändringsbeskattning krävs ett rätt omfattande informationssystemarbete vid Skatteförvaltningen. När beslut fattas om tidpunkten för ikraftträdandet av lagen är det således skäl att även ta hänsyn till den tid som går åt till planering och specifikationer och eventuell upphandling av systemarbete.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för företagen

Propositionen bedöms inte ha mer än obetydliga konsekvenser för företagens kostnader, konkurrensen mellan företagen eller marknadens funktion. Propositionens konsekvenser för företagens beteende när det gäller grå ekonomi beskrivs närmare i avsnittet om konsekvenserna för den offentliga ekonomin.

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Ett centralt mål med propositionen är att förbättra de offentliga beskattningsuppgifternas kvalitet och riktighet. Genom propositionen vill man även minska förekomsten av grå ekonomi. Målet är att offentligheten i fråga om uppgifterna om ändring av beskattningen ska ha en preventiv effekt på de skattskyldigas verksamhet.

Av de offentliga uppgifterna om ändring av beskattningen kommer man att kunna se om det till den skattskyldiges inkomster har lagts till inkomst som tidigare inte beskattats, eller om skatt av någon annan orsak har påförts den skattskyldige i efterhand. Vetskapen om att sådana uppgifter offentliggörs – och att saken eventuellt blir föremål för offentlig debatt efter offentliggörandet – kan i vissa fall bidra till att förebygga grå ekonomi. Samtidigt bör det noteras att sådana fall utgör endast en liten del av det totala antalet ärenden som gäller ändringsskatt, eftersom merparten av ärendena inom ändringsbeskattningen är rättelser till den skattskyldiges fördel, och andelen fall som väcker allmänt intresse är mindre än så. Dessutom har många aktörer inom den grå ekonomin ett sådant verksamhetssätt att beskattningsuppgifternas offentlighet inte har någon betydelse för deras beslut att inleda lagstridig verksamhet. När konsekvenserna bedöms är det skäl att även beakta att det kan finnas flera orsaker till att ett skattebelopp ökar. Enbart utifrån att de offentliga uppgifterna visar att den skattskyldiges beskattningsbara inkomst eller skatter har ökat kan man således inte sluta sig till att det rört sig om grå ekonomi.

Offentligheten för uppgifterna om ändringsbeskattning kan vidare påverka verksamheten hos sådana aktörer som ägnar sig åt aggressiv skatteplanering. Att undvika skatt eller agera på ett sätt som kan betraktas som kringgående av skatt kan bli mindre lockande, om uppgiften om en ökning av inkomsten eller skattebeloppet i efterhand, exempelvis till följd av en skattegranskning, är offentlig och det finns en möjlighet att ärendet kan komma att uppmärksammas i offentligheten.

Det är inte möjligt att göra någon uppskattning i euro beträffande propositionens konsekvenser för skatteintäkterna.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Offentligheten för uppgifterna om ändringsbeskattning föreslås bli genomförd så att det för varje skatteår endast kommer att föras och offentliggöras en enda förteckning över offentliga beskattningsuppgifter, som uppdateras. Den förteckning som består av uppgifter om den ordinarie beskattningen kompletteras med uppgifter om ändringsbeskattning i takt med att beslut om ändring av beskattningen fattas. Den skattskyldiges beskattningsuppgifter för skatteåret kommer att finnas i en och samma förteckning, och uppgifter om eventuell ändringsbeskattning

kommer att finnas till påseende i samband med uppgifterna om den skattskyldiges ordinarie beskattning. Detta gör det lätt att se vilka rättelser och ändringar som gjorts.

Uppgifterna om den skattskyldiges ordinarie beskattning kommer att förbli offentliga även om den skattskyldiges beskattning därefter har ändrats vid ändringsbeskattningen. Uppgifter om ändringsbeskattning i fråga om en skattskyldig kommer att visas specificerade i samband med uppgifterna om den skattskyldiges ordinarie beskattning. Informationssystemet kommer att samköra uppgifterna om den ordinarie beskattningen och ändringsbeskattningen med hjälp av den skattskyldiges personbeteckning eller någon annan beteckning som används i informationssystemet för identifiering av den skattskyldige. Varken personbeteckningen eller någon annan identifierande beteckning kommer att vara offentliga uppgifter om beskattningen, och de kommer inte heller att visas i de uppgifter om den skattskyldiges ordinarie beskattning eller ändringsbeskattning som är offentliga.

Med programmet Julkis som för närvarande används av Skatteförvaltningen kan offentliga beskattningsuppgifter läsas endast på skattebyråns verksamhetsställen. Som teknisk lösning har det nuvarande programmet redan nått slutet av sin livscykel, och det kommer eventuellt inte att vara möjligt att i programmet genomföra de kommande ändringarna i informationsinnehållet, systemen och sättet för offentliggörandet eller övriga externa krav. Det nuvarande programmet Julkis kan inte utvidgas funktionellt så att uppgifter om ändringsbeskattning i fråga om en och samma skattskyldig kan samköras med uppgifterna om den skattskyldiges ordinarie beskattning på ett ändamålsenligt sätt.

De ovan beskrivna funktionerna skulle med beaktande av kraven på informationssystemets underhållbarhet och beredskapen för ändringar av systemet förutsätta att man utvecklar en ny lösning som baserar sig på en sådan förteckning över offentliga beskattningsuppgifter som kontinuerligt uppdateras. Att systemet förnyas är en grundläggande förutsättning för att verksamhetens kontinuitet ska kunna säkerställas så att man tryggar systemet underhållbarhet och beredskapen för ändringar samtidigt som man skapar förutsättningar att hantera eventuella senare ändringar i informationsinnehållet, datasystemen och sättet att offentliggöra uppgifterna.

Skatteförvaltningen har uppskattat att investeringskostnaderna i samband med att det nya systemet tas i drift kommer att uppgå till cirka 1 280 000 euro, varav cirka 800 000 – 1 000 000 euro förädlas av anlitandet av utomstående experter. Skatteförvaltningen uppskattar att kostnaderna för den årliga driften av den nya lösningen kommer att uppgå till cirka 200 000 euro, varav systemarbetet står för cirka 80 000 – 100 000 euro och den egna personalens årsarbetsmängd cirka 100 dagsverken.

Avsikten är att investerings- och installationskostnaderna för den nya lösningen ska täckas med den investeringsreserv på sammanlagt 1 280 000 euro som ingår i åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023, och till denna del har anslagsbehovet redan beaktats i Skatteförvaltningens gällande anslagsram för 2022–2023. Skatteförvaltningens mål är att de offentliga beskattningsuppgifterna för de skatteår som för närvarande finns tillgängliga via programmet Julkis ska kunna överföras till det nya programmet senast 2026. Samtidigt läggs programmet Julkis ned. Skatteförvaltningen kommer då att täcka de årliga driftskostnaderna för programmet med medel ur den anslagsram som gäller vid den tidpunkten.

4.2.3 Övriga samhälleliga konsekvenser

Det främsta syftet med att utvidga offentligheten för beskattningsuppgifterna till att omfatta uppgifter om ändringsbeskattning är att förbättra de offentliga beskattningsuppgifternas kvalitet

och riktighet. Enskilda skattskyldigas rättsskydd kommer att förbättras när också ändringar i beskattningen blir offentliga och de felaktiga uppgifterna om den ordinarie beskattningen inte är de enda offentliga beskattningsuppgifterna. Ändringen uppfyller också kraven i den allmänna dataskyddsförordningen på att de behandlade personuppgifterna ska vara korrekta och om möjligt uppdaterade och att personuppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål.

5 Remissvar

5.1 Inledning

Sammanlagt 12 utlåtanden lämnades om utkastet till proposition. I utlåtandena ansåg man allmänt att offentlighet i fråga om beskattningsuppgifter är en viktig faktor som främjar öppenhet och förebygger korruption och grå ekonomi. Även målet att förbättra de offentliga beskattningsuppgifternas riktighet betraktades som en bra utgångspunkt. I fråga om innehållet i de ändrade beskattningsuppgifter som blir offentliga framfördes i utlåtandena skiftande åsikter. I en del utlåtanden föreslogs det att uppgifterna ska bli offentliga först i det skede då ändringarna i beskattningen har vunnit laga kraft. I andra utlåtanden understöddes den föreslagna modellen, där offentliggörandet inte är beroende av om beslutet har vunnit laga kraft.

Skatteförvaltningen föreslog i sitt utlåtande att ändringarna med avvikelser från det föreslagna ska träda i kraft först den 1 november 2024 eller den 1 september 2024. I utlåtandet ansågs den föreslagna tidpunkten för ikraftträdande i juli 2024 vara problematisk med hänsyn till att semesterperioden infaller i den månaden. I utlåtandet konstaterades det att offentligheten för uppgifter om ändringsbeskattning innebär en betydande förändring inom de tjänster som avser offentliga inkomstbeskattningsuppgifter, och att genomförandet av ändringen torde kräva intensifierade insatser inom juridisk expertis, skatteexpertis och IT-expertis under flera veckors tid. De synpunkter som Skatteförvaltningen tagit upp har beaktats i den fortsatta beredningen av propositionen, och det föreslås att ikraftträdandet av lagändringarna skjuts upp med två månader så att lagändringen träder i kraft den 1 september 2024.

I den fortsatta beredningen har i propositionen beaktats de kommentarer i justitieministeriets utlåtande som gällde skatteuppgiftslagens 2 §, som i utkastet till proposition föreslås bli upphävd. Även justitieministeriets kommentarer i fråga om skyddet av personuppgifter har beaktats i motiveringen till propositionen.

5.2 Lagakraftvunnet beslut som en förutsättning för offentliggörande

Finlands näringsliv rf, Centralhandelskammaren rf, Företagarna i Finland rf och Skattebetalarnas Centralförbund rf anförde i sina utlåtanden att ändrade beskattningsuppgifter borde bli offentliga först efter det att beslutet om ändring har vunnit laga kraft. I utlåtandena framhålls det att en eventuell negativ offentlighet till följd av offentliggörandet av ändrade beskattningsuppgifter är orättvis i sådana situationer där Skatteförvaltningen exempelvis på basis av en skattegranskning har påfört den skattskyldige ytterligare skatt genom ett rättelsebeslut som dock senare upphävs med anledning av ändringssökande.

Inom beskattningen är tidsfristerna för att söka ändring och begära omprövning relativt långa. Inom inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen har den skattskyldige möjlighet att begära omprövning inom tre år från ingången av kalenderåret efter skatteårets utgång. En motsvarande tidsfrist gäller i regel också situationer där Skatteförvaltningen rättar den skattskyldiges beskattning. I särskilda situationer som regleras i lag kan tiden för rättelse på Skatteförvaltningens initiativ dock vara upp till sex år från ingången av kalenderåret efter skatteårets utgång.

En skattskyldigs beskattningsbeslut innehåller vanligtvis flera enskilda delfrågor, såsom exempelvis beskattningslösningar som gäller avdrag för kostnader för förvärv av inkomst eller vinst från överlåtelse av värdepapper. En skattskyldigs begäran om omprövning eller Skatteförvaltningens rättelsebeslut däremot gäller ofta endast en viss beskattningsfråga eller vissa enskilda beskattningsfrågor. Detta kan leda till en situation där en enskild beskattningsfråga som gäller den skattskyldige kan ha vunnit laga kraft t.ex. på den grunden att det avgörande som meddelats med anledning av begäran om omprövning inte har överklagats hos förvaltningsdomstolen inom utsatt tid. Då kan det dock ännu återstå tid för ändringssökande i andra beskattningsfrågor som gäller beskattningsbeslutet. Likaså är det möjligt att exempelvis endast en del av de begäranden som rättelsenämnden har avgjort har överklagats hos förvaltningsdomstolen. Beslutet har då vunnit laga kraft endast till den del besvär över beslutet inte har anförts. I en skattskyldigs beskattning kan flera ansökningar om ändring som gäller separata ärenden vara anhängiga samtidigt. Med beaktande av det som anförts ovan kan frågan om huruvida ett beskattningsbeslut har vunnit laga kraft inte anses vara entydigt på ett vidare plan än en enskild beskattningslösning. En skattskyldigs beskattning och ett anknytande beskattningsbeslut vinner slutgiltigt laga kraft först när ändring inte längre till någon del kan sökas i beskattningen eller i beslutet, eller när Skatteförvaltningen inte längre kan rätta beskattningen inom de utsatta tiderna.

I propositionen föreslås det att sådana ändringar i de beskattningsuppgifter som är offentliga inom inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen som görs efter att beskattningen har slutförts ska vara offentliga. Det rör sig om uppgifter om slutresultatet av beskattningen, exempelvis om det sammanlagda beloppet av den beskattningsbara inkomsten och de debiterade skatterna, vilka har ändrats till följd av ett beslut om ändring av beskattningen. Det är alltså inte fråga om offentliggörande av enskilda beslut om ändring av beskattningen. Således kan inte heller offentliggörandet av de ändrade beskattningsuppgifterna bindas vid att enskilda beskattningsbeslut vunnit laga kraft. Det bör också noteras att för närvarande blir offentliga uppgifter om den ordinarie beskattningen i vilket fall som helst offentliga så snart som beskattningen har slutförts, även om beskattningsbeslutet aldrig i detta skede är lagakraftvunnet. Det är inte motiverat att reglera offentliggörandet av beskattningsuppgifter på olika sätt enbart på basis av huruvida beskattningsberäkningen har gjorts i samband med den ordinarie beskattningen eller i samband med ett beslut om ändring av beskattningen.

Syftet med propositionen är att öka offentligheten för beskattningsuppgifter och förbättra de offentliga uppgifternas riktighet. Att offentliggöra ändrade beskattningsuppgifter först efter att beslutet har vunnit laga kraft främjar inte de ovannämnda målen. Om uppgifterna om ändringsbeskattningen blir offentliga först när ändringen har vunnit laga kraft, kommer detta med beaktande av besvärprocessens längd att ske med en avsevärd fördröjning jämfört med den tidpunkt för offentliggörande som föreslås i propositionen, dvs. mot slutet av den månad som följer efter det att beslutet fattades.

I en del utlåtanden uttrycker man oro över att en skattskyldigs anseende eventuellt kan ta skada på grund av offentliga beskattningsuppgifter i felaktiga beskattningsbeslut. I beskattningen uppstår ofta flertydiga rättsfrågor, sakfrågor och bevisfrågor som besvärinstanserna måste ta ställning till. Utfallet av den skattskyldiges ändringssökande kan också vara beroende av många faktorer. Bland de miljontals beskattningsbeslut som fattas av Skatteförvaltningen finns det också felaktiga beslut. Uppgifterna om beslut genom vilka felaktiga beslut rättas kommer enligt förslaget också att bli offentliga. Samtidigt lägger den skattskyldige ofta först i samband med ändringssökande fram sådana utredningar på basis av vilka den skattskyldiges yrkande godkänns. Ett av målen i resultatavtalet mellan Skatteförvaltningen och finansministeriet är att beskattningsbesluten ska stå fast i förvaltningsdomstolen. Enligt Skatteförvaltningens bokslut för 2021 stod 86 procent av beskattningsbesluten fast i förvaltningsdomstolen.

Den föreslagna tidpunkten för offentliggörande av ändrade beskattningsuppgifter uppfyller bättre kravet på uppgifternas riktighet än det i utlåtandena framlagda förslaget om att uppgifterna offentliggörs först när ändringen har vunnit laga kraft, eftersom detta oundvikligen leder till att offentliggörandet av uppgifterna fördröjs. Med hänsyn till helheten betjänas kravet på uppgifternas riktighet av att uppgifter som baserar sig på den senaste beskattningsberäkningen, och som således motsvarar den vid den relevanta tidpunkten gällande beskattningen, blir offentliga trots möjligheten att söka ändring. Därigenom förverkligas också målen för öppen förvaltning och offentlighetsprincipen. Det bör också noteras att verkställbarheten av ett beslut vid beskattningen avviker från huvudregeln i förvaltningslagen, enligt vilken ett beslut av vilket omprövning får begäras inte får verkställas förrän det har vunnit laga kraft. I beskattningen ska skatter betalas trots att ändringssökande har inletts.

Skatteförvaltningen behöver inte för verkställandet av beskattningen uppgifter om att beskattningsbesluten har vunnit laga kraft, eftersom skatter är direkt utsökbara. Detta innebär att en förfallen och obetald skatt kan drivas in genom utsökning, dvs. verkställighetsåtgärder får vidtas utan fastställelse av domstolen även om förfarandet för ändringssökande inte har avslutats. Skatteförvaltningen har således inget behov av att systematiskt följa huruvida besluten har vunnit laga kraft. Skatteförvaltningen får givetvis information om de besvär över rättelsenämndens beslut som anförts hos förvaltningsdomstolen, men denna information är inte heltäckande och fås inte i realtid, och den kan inte användas som grund för offentligheten för beskattningsuppgifterna.

Remissvaren föranleder inte till denna del något behov av att ändra propositionen, med beaktande av det som sägs ovan om beskattningsbeslutens laga kraft.

5.3 Offentliggörande av ändrade beskattningsuppgifter

Finlands näringsliv rf och Skattebetalarnas Centralförbund rf framförde i sina yttranden att tidpunkten för offentliggörandet av ändrade beskattningsuppgifter bör regleras noggrannare än vad som föreslagits. Finlands näringsliv rf föreslog dessutom att finansministeriet begär Finansinspektionens utlåtande om hur den föreslagna utvidgade offentligheten för beskattningsuppgifter bäst kan samordnas med insiderregleringen.

I den fortsatta beredningen har det förslag som gäller tidpunkten för offentliggörande av ändrade beskattningsuppgifter preciserats. I praktiken kan Skatteförvaltningen offentliggöra ändringar som gjorts i de offentliga beskattningsuppgifterna i slutet av månaden efter ändringen. Det är dock inte motiverat att föreskriva ett visst datum för offentliggörandet, eftersom man måste ha beredskap för kontroll av uppgifternas riktighet och testning med tanke på störningssituationer. Förslaget har till denna del ändrats så att de uppgifter som ändrats i ett beslut om ändring av beskattningen blir offentliga under den månad som följer efter Skatteförvaltningens beslut, dock tidigast den 20:e dagen i månaden. Därigenom ges den skattskyldige även enligt ordalydelsen i paragrafen tid att fullgöra sin skyldighet att offentliggöra insiderinformation.

Skattebetalarnas Centralförbund rf och Företagarna i Finland rf framförde dessutom i sina yttranden att endast den senaste ändringen i beskattningsuppgifterna bör vara offentlig. Med tanke på propositionens syften skulle det att uppgifterna i den ursprungliga ordinarie beskattningen och de ändringar som senare gjorts i uppgifterna hålls tillgängliga tillgodose öppenheten och offentligheten för uppgifterna mer effektivt än offentligheten enbart för uppgifterna i det senaste beslutet. Utlåtandena ger inte anledning att ändra propositionen till denna del.

5.4 Övriga frågor som lyfts fram i utlåtandena

Flera remissinstanser (bland annat Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, STTK rf och Finnwatch ry) ansåg att offentligheten för skatteuppgifter bör utvidgas ytterligare, för att öka transparensen och göra informationen mer begriplig. I utlåtandena framfördes det att offentligheten bör utvidgas till att omfatta skattefria inkomster, såsom skattefria dividender eller gåvor.

Syftet med denna proposition är att genomföra regeringsprogrammets mål att uppgifter som ändrats efter att beskattningen slutförts ska vara offentliga. Syftet har inte varit att utvidga offentligheten till att omfatta nya beskattningsuppgifter, utan endast att göra ändringar i de för närvarande offentliga beskattningsuppgifterna offentliga. Att utvidga informationsinnehållet i beskattningsuppgifterna till att omfatta nya uppgifter är en fråga som det inte är möjligt att utreda i denna proposition.

6 Specialmotivering

2 §. Förhållande till andra bestämmelser. Paragrafen innehåller bestämmelser om förhållandet mellan bestämmelserna i skatteuppgiftslagen och andra bestämmelser. Den gällande bestämmelsen innehåller en informativ hänvisning till offentlighetslagen och dataskyddslagen. Enligt paragrafen tillämpas på beskattningshandlingar och beskattningsuppgifter offentlighetslagen och dataskyddslagen, om inte något annat bestäms i skatteuppgiftslagen eller någon annan lag.

Paragrafen föreslås bli ändrad på så sätt att hänvisningen till dataskyddslagen stryks. EU:s dataskyddsförordning och den nationella dataskyddslag som kompletterar förordningen har ersatt den personuppgiftslag som upphävdes den 1 januari 2019. Dataskyddsförordningen tillämpas på behandling av personuppgifter i samband med beskattningen antingen direkt med stöd av dataskyddsförordningens tillämpningsområde eller med stöd av 2 § 1 mom. i dataskyddslagen. Det är således inte nödvändigt att i paragrafen behålla hänvisningen till dataskyddslagen eller lägga till en hänvisning till dataskyddsförordningen.

Hänvisningen till offentlighetslagen föreslås kvarstå i paragrafen. Enligt bestämmelsen tillämpas offentlighetslagen på beskattningshandlingar och beskattningsuppgifter, om inte något annat bestäms i skatteuppgiftslagen eller någon annan lag. I speciallagstiftning försöker man i princip undvika informativa hänvisningar till allmänna lagar. Hänvisningen till offentlighetslagen kan dock anses motiverad för tydlighetens skull, med beaktande av att den lösning beträffande regleringen av offentlighet och sekretess som ingår i skatteuppgiftslagen till vissa delar avviker från den lösning som tillämpas i offentlighetslagen.

I motiveringen till 2 § i regeringens proposition med förslag till skatteuppgiftslag (RP 149/1999 rd) ges en ingående redogörelse för de delar till vilka offentlighetslagen ska tillämpas som allmän lag och de delar till vilka skatteuppgiftslagen avviker från de bestämmelserna. I motiveringen till paragrafen konstateras det bland annat att offentlighetsprincipen i offentlighetslagen, de bestämmelser som definierar vad som avses med myndighet och handling samt bestämmelserna om när en handling blir offentlig ska tillämpas också på beskattningshandlingar och uppgifterna i sådana handlingar, i den mån som inte annat föreskrivs i skatteuppgiftslagen. Rätten att ta del av en offentlig handling, rätten att ta del av den offentliga delen av en handling och rätten att ta del av en handling som gäller en själv ska följa bestämmelserna i offentlighetslagen. Handlingsssekretessen, tystnadsplikten och förbudet mot utnyttjande ska bedömas enligt 22 och 23 § offentlighetslagen.

Hänvisningar till tillämpningen av offentlighetslagen finns utöver i skatteuppgiftslagens 2 § även i lagens 3 och 4 §. Med stöd av 3 § 2 mom. tillämpas offentlighetslagen på utlämnande av uppgifter ur en offentlig beskattningshandling som innehas av Skatteförvaltningen. Enligt 4 § 3 mom. finns bestämmelser om en parts rätt att ta del av en sekretessbelagd beskattningshandling i offentlighetslagen.

5 §. Offentliga inkomstbeskattningsuppgifter. I 1 mom. föreskrivs det om de inkomstbeskattningsuppgifter för fysiska personer som är offentliga. I 3 mom. föreskrivs det om offentliga inkomstbeskattningsuppgifter om samfund och samfällda förmåner. Det föreslås att uppgiften om det sammanlagda beloppet förskott som nämns i 1 mom. 5 punkten (fysiska personer) och 3 mom. 3 punkten (samfund och samfällda förmåner) stryks i förteckningen över offentliga inkomstbeskattningsuppgifter.

Uppgiften om beloppet av förskott har liten betydelse vid sidan av andra offentliga uppgifter. De ändringar som skett i bestämmelserna om tillgodoräknande av förskottsskatter har också bidragit till att minska relevansen av uppgiften om beloppet av förskott som en offentlig uppgift. Till skillnad från tidigare kan den uppgiften för närvarande innehålla även sådana påförda förskottsskatter som den skattskyldige inte har betalat.

Utgångspunkten för förslaget om att utvidga offentligheten för beskattningsuppgifterna till att omfatta uppgifter om ändringsbeskattning har ansetts vara att samma uppgifter är offentliga både i den ordinarie beskattningen och i de ändringar i beskattningen som görs efter slutförd beskattning.

I 2 och 4 mom. föreslås inga ändringar.

Det föreslås att 5 mom. ändras så att hänvisningarna till punkterna under 1 och 3 mom. ändras så att de motsvarar punktnumreringen enligt den föreslagna bestämmelsen. I momentets sakinnehåll föreslås inga ändringar.

I 6 mom. föreslås inga ändringar. Tidpunkten för offentliggörande av uppgifter om den ordinarie beskattningen förblir oförändrad. De uppgifter om den ordinarie inkomstbeskattningen som avses i 1 och 3 mom. kommer således även i fortsättningen att vara offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och de blir offentliga vid ingången av november kalenderåret efter skatteåret.

I paragrafen föreslås ett nytt 7 mom. i vilket det föreskrivs om offentlighet för uppgifter om ändringsbeskattning. Om uppgifter som avses i 1 och 3 mom. ändras i ett beslut om ändring av beskattningen, ska enligt den föreslagna bestämmelsen också de ändrade uppgifterna vara offentliga. Uppgifterna ska vara offentliga i samma omfattning som i den ordinarie beskattningen. Ett beslut om ändring av beskattningen jämte motivering är således inte heller i fortsättningen offentligt, utan offentligheten begränsas till de uppgifter som förtecknas i 1 och 3 mom. Den skattskyldiges namn kommer att stå kvar i de offentliga beskattningsuppgifterna sådant det är i de offentliga beskattningsuppgifterna i den ordinarie beskattningen, även om namnet efter att uppgifterna i den ordinarie beskattningen offentliggjordes skulle ha ändrats på grund av äktenskap eller äktenskapsskillnad eller av någon annan orsak.

Offentligheten i fråga om beskattningsuppgifterna ska gälla alla beslut om ändring av beskattningen som leder till att den skattskyldiges beskattningsberäkning ändras. Om den beskattning i vilken ändring söks inte ändras genom ett beslut av skatterättsenämnden, förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, kommer det inte utifrån beslutet att uppkomma några sådana beskattningsuppgifter som ska offentliggöras. Offentligheten för domstolens beslut ska

bestämmas utifrån bestämmelserna om offentlighet vid rättegång, och den föreslagna regleringen kommer inte att påverka saken. De uppgifter som avses i 1 och 3 mom. är således enligt förslaget offentliga både när den skattskyldiges beskattning har ändrats på myndighetens initiativ genom ett beslut om rättelse av beskattningen och när beskattningen ändras på basis av ett beslut som fattats med anledning av den skattskyldiges eller skattetagarens begäran om omprövning eller besvär. Också uppgifter som ändrats på grundval av följdändring enligt 75 § i lagen om beskattningsförfarande ska enligt förslaget vara offentliga. Av de offentliga uppgifterna kommer det dock inte att framgå vilket slags beslut ändringen baserar sig på.

I det föreslagna 7 mom. föreslås vidare bestämmelser om tidpunkten då uppgifter om ändringsbeskattning blir offentliga. Uppgifter som ändrats i ett beslut om ändring av beskattningen föreslås bli offentliga under månaden efter den då beslutet fattades, dock tidigast den 20:e dagen i månaden. Exempelvis offentliga uppgifter i ett beslut om ändring av beskattningen som fattats i februari 2025 kommer att bli offentliga efter den 20 mars 2025. Om beskattningen ändras genom beslut av förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen, rättar Skatteförvaltningen debiteringen på det sätt som förutsätts i domstolens beslut. Tidpunkten då uppgifterna blir offentliga räknas då från den tidpunkt då Skatteförvaltningen fattade sitt beslut om rättelse av debiteringen med anledning av domstolsbeslutet.

En flexibel bestämmelse om tidpunkten för offentliggörande av uppgifter ger Skatteförvaltningen möjlighet att bättre förbereda sig på kontroll av uppgifternas riktighet och testning vid eventuella störningar än en bestämmelse där det föreskrivs om ett exakt datum för offentliggörandet.

Ändringar i beskattningen som gjorts efter att beskattningen slutförts kan i vissa situationer utgöra insiderinformation enligt artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG. Bestämmelserna om insiderinformation utgör inget hinder för de ändringar av skatteuppgiftslagen som föreslås i denna proposition. Eftersom offentliggörandet av beskattningsuppgifter enligt förslaget ska ske efter den 20:e dagen i den månad som följer efter det att beslutet fattades, kommer den skattskyldige dock efter att ha fått beslutet att ha tillräckligt med tid för att vid behov fullgöra sin skyldighet enligt artikel 17 i marknadsmissbruksförordningen att offentliggöra insiderinformation, innan beskattningsuppgifterna offentliggörs.

På grund av att beskattningen slutförs vid olika tidpunkter för enskilda skattskyldiga kan ett beslut om ändring av beskattningen fattas redan före den lagstadgade tidpunkt då beskattningen senast slutförs. Enligt 49 § 5 mom. i lagen om beskattningsförfarande slutförs beskattningen av samfund och samfällda förmåner senast tio månader efter utgången av den sista månaden i skatteåret. Beskattningen av andra skattskyldiga än samfund och samfällda förmåner slutförs senast vid utgången av oktober under kalenderåret efter skatteårets utgång. Med tanke på dessa situationer föreslås ett undantag från den tidpunkt då uppgifterna om ändringsbeskattning blir offentliga.

Om ett beslut om ändring av beskattningen har fattats före utgången av oktober kalenderåret efter skatteåret, blir enligt förslaget de uppgifter som avses i 1 och 3 mom. och som ändrats offentliga i november kalenderåret efter skatteåret. Undantaget behövs eftersom uppgifterna om den ordinarie beskattningen blir offentliga först vid ingången av november året efter skatteåret. Utan det föreskrivna undantaget kan uppgifter om ändringsbeskattning i regel komma att bli offentliga före uppgifterna om den ordinarie beskattningen, vilket inte vore motiverat. Enligt den föreslagna bestämmelsen kommer exempelvis uppgifter som på basis av ett beslut med

anledning av en begäran om omprövning har ändrats i augusti eller oktober året efter skatteåret att bli offentliga i november.

Exempel 1: Skatterättelsenämnden fattar den 14 september 2024 ett beslut med anledning av en begäran om omprövning av en skattskyldigs inkomstbeskattning för skatteåret 2022. De offentliga beskattningsuppgifter som ändrats genom beslutet blir offentliga månaden efter den då beslutet fattades, dock tidigast den 20 oktober 2024.

Exempel 2: En skattskyldigs inkomstbeskattning för skatteåret 2023 har slutförts den 10 juni 2024. Skatteförvaltningen rättar den skattskyldiges beskattning till dennes nackdel genom ett beslut den 15 september 2024. De offentliga beskattningsuppgifter som ändrats genom beslutet blir offentliga den 20 november 2024 eller vid ett senare datum i november 2024.

6 §. Offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter och vissa andra offentliga beskattningsuppgifter. Det föreslås att 2 mom. ändras så att det i momentet beaktas att offentligheten i fråga om beskattningsuppgifter utsträcks till att även omfatta ändringar i fastighetsbeskattningen som görs efter slutförd beskattning. Enligt bestämmelsen ska de offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter som avses i paragrafens 1 mom. 1 punkt (fastighetsbeteckning, den kalkylerade fastighetsskatten för en fastighet samt den fastighetsskattskyldiges namn) vara offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och bli offentliga vid ingången av november under skatteåret. Till denna del föreslås det inga ändringar i paragrafen.

I 2 mom. föreslås en ny punkt som gäller uppgifter om ändringsbeskattning vid fastighetsbeskattning. Om offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter ändras i ett beslut om ändring av beskattningen, ska också de ändrade uppgifterna vara offentliga. Uppgifter som ändrats i ett beslut om ändring av beskattningen föreslås bli offentliga under månaden efter den då beslutet fattades, dock tidigast den 20:e dagen i månaden. Om ett beslut om ändring av beskattningen har fattats före utgången av oktober under skatteåret, ska de offentliga fastighetsbeskattningsuppgifterna bli offentliga i november under skatteåret, dock tidigast den 20:e dagen i månaden.

Vid fastighetsbeskattningen ska tidpunkten för offentliggörandet följa samma principer som vid inkomstbeskattningen, dock med den skillnaden att uppgifterna om den ordinarie beskattningen vid fastighetsbeskattningen blir offentliga vid ingången av november samma år, medan uppgifter om den ordinarie beskattningen vid inkomstbeskattningen blir offentliga vid ingången av november året efter skatteåret. Även vid fastighetsbeskattning slutförs beskattningen vid olika tidpunkter för enskilda skattskyldiga. Därför behöver det föreskrivas särskilt om tidpunkten för offentliggörandet av ändrade beskattningsuppgifter i de situationer där det efter slutförd beskattning har gjorts ändringar i fastighetsbeskattningen före utgången av oktober under skatteåret.

Exempel 1: Skatterättelsenämnden fattar den 14 september 2024 ett beslut med anledning av en begäran om omprövning av en skattskyldigs fastighetsbeskattning för skatteåret 2023. De offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter som ändrats genom beslutet blir offentliga månaden efter den då beslutet fattades, dock tidigast den 20 oktober 2024.

Exempel 2: En skattskyldigs fastighetsbeskattning för skatteåret 2024 har slutförts den 10 juni 2024. Skatteförvaltningen rättar den skattskyldiges fastighetsbeskattning till dennes nackdel genom ett beslut den 15 september 2024. De offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter som ändrats genom beslutet blir offentliga den 20 november 2024 eller vid ett senare datum i november 2024.

I paragrafens 2 mom. föreslås inga ändringar till den del det rör sig om de i 1 mom. 2 eller 5 punkten avsedda uppgifternas offentlighet och tidpunkten för deras offentliggörande.

7 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 september 2024. Avsikten är att lagen ska tillämpas första gången i inkomstbeskattningen på uppgifterna om ändringsbeskattning för skatteåret 2022, och första gången i fastighetsbeskattningen på uppgifterna om ändringsbeskattning för skatteåret 2023. Sådana offentliga uppgifter i inkomstbeskattningen för skatteåret 2022 och i fastighetsbeskattningen för 2023 som har ändrats före lagens ikraftträdande ska enligt förslaget bli offentliga i september 2024 efter ikraftträdandet. Uppgifter om ändring av inkomstbeskattningen under skatteåren före skatteåret 2022 och om ändring av fastighetsbeskattningen under skatteåren före skatteåret 2023 kommer inte att vara offentliga.

8 Förhållande till andra propositioner

8.1 Förhållande till budgetpropositionen

Avsikten är att investerings- och installationskostnaderna för det nya programmet för åtkomst till offentliga uppgifter ska täckas med den investeringsreserv på sammanlagt 1 280 000 euro som ingår i åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023, och till denna del har anslagsbehovet redan beaktats i Skatteförvaltningens gällande anslagsram för 2022–2023. Skatteförvaltningens mål är att de offentliga beskattningsuppgifterna för de skatteår som för närvarande finns tillgängliga via programmet Julkis ska överföras till det nya programmet senast 2026. Samtidigt läggs programmet Julkis ned. Skatteförvaltningen kommer att täcka de årliga driftkostnaderna för programmet med medel ur den anslagsram som gäller vid den tidpunkten.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

9.1 Inledning

I propositionen föreslås det att bestämmelserna om offentliga uppgifter i inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen ändras genom att det föreskrivs om offentlighet för uppgifter om ändringsbeskattning. De föreslagna ändringarna gäller både fysiska personers och samfunds offentliga beskattningsuppgifter. Lagförslaget bör bedömas med hänsyn till såväl den allmänna offentligheten som sekretessen och konfidentialiteten för uppgifterna. Regleringen är således betydelsefull med hänsyn till bestämmelserna om skydd för privatlivet i grundlagens 10 § och offentlighetsprincipen i grundlagens 12 §.

9.2 Offentlighetsprincipen

Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har också rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar. Bestämmelser om offentligheten för myndighetshandlingar och om genomförande av offentlighetsprincipen finns i offentlighetslagen. Offentlighetslagen tillämpas på beskattningshandlingar och beskattningsuppgifter bland annat till den del som gäller utlämnande av offentliga uppgifter och förfarandena i samband med detta, men offentligheten och sekretessen för uppgifter om inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen grundar sig till väsentliga delar på en speciallag, nämligen lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter.

Grundlagsutskottet har i sina ställningstaganden menat att det är viktigt att statsrådet gör en samlad utredning om hur beskattningsuppgifters och motsvarande uppgifters offentlighet och sekretess förhåller sig till offentlighetsprincipen i grundlagen (GrUU 40/2005 rd, s. 2/II, och

GrUU 4/2014 rd, s.4/II). Utskottet har i sitt utlåtande GrUU 4/2014 rd, s. 3, konstaterat att avsikten med sekretessen i fråga om uppgifter som gäller enskilda skattskyldigas ekonomiska ställning är att skydda privatlivet, som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen. Främjande av en annan grundläggande rättighet är ett sådant tvingande skäl som ger möjlighet att separat i lag begränsa handlingars offentlighet enligt 12 § 2 mom. i grundlagen (se t.ex. GrUU 2/2008 rd, s. 2 och GruU 3/2009 rd, s. 2). Handlingar som beskriver en persons ekonomiska ställning är sekretessbelagda också med stöd av 24 § 1 mom. 23 punkten i offentlighetslagen, vilken tillkommit med grundlagsutskottets medverkan.

Den föreliggande propositionen handlar, som en åtgärd mot grå ekonomi i enlighet med regeringsprogrammet, om att det ska föreskrivas att sådana ändringar i beskattningsuppgifterna som gjorts efter slutförd beskattning ska vara offentliga. Propositionen kommer att bidra till att främja och för egen del bredda genomförandet av den grundlagsfästa offentlighetsprincipen vid verkställandet av beskattningen. Offentligheten för uppgifter om ändringsbeskattningen kommer att ge mer omfattande och exakta uppgifter om den inkomstbeskattning och fastighetsbeskattning som verkställts. Offentligheten ska enligt förslaget gälla samtliga beslut om ändring av inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen. Uppgiften om vilket slags beslut ändringen baserar sig på kommer däremot inte att vara offentlig, utan uppgifterna kommer att vara offentliga i samma omfattning som i den ordinarie beskattningen. En motsvarande avgränsning kunde anses motiverad med hänsyn till å ena sidan det allmänintresse som anknyter till en riktig och enhetlig beskattning, vilket förutsätter tillgång till täckande och tillförlitliga uppgifter för beskattningen, och å andra sidan de enskilda intressen som anknyter till skyddet för de deklarationsskyldigas privatliv och personuppgifter samt till affärs- och yrkeshemligheter.

I lagförslaget ingår också ett förslag om att minska informationsinnehållet i förteckningen över offentliga uppgifter i fråga om inkomstbeskattningen så att uppgiften om beloppet av förskott inte längre ska vara offentlig. Uppgiften om beloppet av förskott kan efter den lagändring som gäller tillgodoräknande av förskott¹ utöver betald förskottsskatt även innehålla sådan tillgodoräknad förskottsskatt som den skattskyldige de facto inte har betalat. Relevansen av uppgiften om förskottets belopp har förändrats till följd av lagändringar så att uppgiften i vissa situationer till och med kan anses vara vilseledande. Uppgiften om det sammanlagda beloppet förskott som en enskild offentlig beskattningsuppgift främjar inte heller längre de allmänna mål som eftersträvas genom offentligheten för beskattningsuppgifterna. En begränsning av offentligheten till denna del kan anses utgöra ett nödvändigt undantag från offentlighetsprincipen.

Det föreslås inga ändringar i sättet att offentliggöra beskattningsuppgifter eller i utlämnandet av uppgifter om offentliga beskattningsuppgifter. De offentliga uppgifterna om inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen kommer att finnas tillgängliga via ett separat program på de kundterminaler som finns på Skatteförvaltningens serviceställen. I programmet kan man ta del av uppgifter om såväl den ordinarie beskattningen som om de ändringar som gjorts efter slutförd beskattning. Uppgifter ska fortfarande också lämnas i form av utdrag och per telefon. Skatteförvaltningens informationstjänst kommer att svara för elektroniska utlämnanden. Med stöd av lagförslaget ska således bestämmelserna i den allmänna lagen, dvs. offentlighetslagen, tillämpas på utlämnande av offentliga uppgifter om inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen.

9.3 Skyddet för privatlivet och skyddet av personuppgifter

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd av personuppgifter utfärdas genom lag. Allmänna bestämmelser om

¹ Lagen om ändring av lagen om beskattningsförfarande (50/2017)

skydd av personuppgifter finns i den allmänna dataskyddsförordningen och i den nationella dataskyddslagen.

Den reglering som föreslås i propositionen ska med stöd av 2 § i dataskyddslagen omfattas av den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt paragrafen tillämpas dataskyddsförordningen på sådan behandling av personuppgifter som utförs i samband med verksamhet som avses i artikel 2.2 led a och b i dataskyddsförordningen, dvs. i samband med verksamhet som inte omfattas av unionsrätten. Dataskyddsförordningen är således tillämplig och förpliktande lagstiftning vid behandlingen av personuppgifter i inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen. Inom ramen för förordningen är det möjligt att utfärda och behålla nationell lagstiftning som gör bestämmelserna i förordningen mer exakta och som preciserar dem.

Den rättsliga grunden för den behandling av personuppgifter som hänför sig till inkomstbeskattning och fastighetsbeskattning är artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt artikel 6.1 c är behandlingen av personuppgifter tillåten, om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Den föreslagna utvidgningen av offentligheten för beskattningsuppgifter så att den även gäller uppgifter som uppkommit efter att beskattningen avslutats uppfyller kravet enligt dataskyddsförordningen på att uppgifter ska vara korrekta och hållas uppdaterade. Den uppfyller också i enlighet med artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ett mål av allmänt intresse. De föreslagna ändringarna är också proportionerliga för att säkerställa att de offentliga uppgifterna om personbeskattningen är korrekta och uppdaterade.

Nationellt handlingsutrymme

Grundlagsutskottet har konstaterat att det i princip räcker med att bestämmelserna om skydd av och behandling av personuppgifter är harmoniserade med den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt utskottets uppfattning gör de detaljerade bestämmelserna i förordningen det också möjligt att i fråga om myndighetsverksamhet lagstifta betydligt mer generellt om skydd för och behandling av personuppgifter jämfört med vår nuvarande nationella regleringsmodell (GrUU 14/2018 rd, s. 4). Det ingår inte i grundlagsutskottets konstitutionella uppdrag att bedöma regleringen av den nationella verkställigheten med avseende på den materiella EU-rätten (se t.ex. GrUU 31/2017 rd, s. 4). Grundlagsutskottet understryker emellertid fortfarande att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se t.ex. GrUU 1/2018 rd och GrUU 25/2005 rd). Grundlagsutskottet har framhållit att det i regeringspropositioner särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna finns anledning att tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (se t.ex. GrUU 17/2019 rd, s. 2–3, GrUU 29/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2018 rd, s. 4, GrUU 14/2018 rd, s. 7, GrUU 1/2018 rd, s. 3, GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2 och GrUU 44/2016 rd, s. 4).

Grundlagsutskottet har konstaterat att skyddet för personuppgifter härefter i första hand bör tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen och att lagstiftaren bör vara restriktiv när det gäller att införa nationell speciallagstiftning (GrUU 14/2018 rd, s.4–5 och GrUU 26/2018 rd, s. 2–3).

Artiklarna 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen ger medlemsstaterna möjlighet att utnyttja det nationella handlingsutrymmet. I de nämnda punkterna ingår uttryckliga hänvisningar till de i dataskyddsförordningens kapitel IX föreskrivna specifika situationer då uppgifter behandlas och utifrån vilka det nationella handlingsutrymmet kan utnyttjas. I denna proposition grundar

sig utnyttjandet av det nationella handlingsutrymmet på artikel 86 i dataskyddsförordningen, där det föreskrivs om behandling av personuppgifter och om allmänhetens tillgång till allmänna handlingar. Enligt artikeln är det möjligt att i enlighet med medlemsstatens nationella rätt jämkas samman allmänhetens rätt att få tillgång till allmänna handlingar med rätten till skydd av personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen. Bestämmelser om offentlighet i fråga om beskattningsuppgifter finns i den speciallag som gäller offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter. I det föreliggande lagförslaget har man jämkat samman skyddet för privatlivet och skyddet av personuppgifter med offentlighetsprincipen. Offentligheten för uppgifterna utvidgas så att de uppgifter om inkomstbeskattningen och fastighetsbeskattningen som blir offentliga är korrekta på det sätt som förutsätts i den allmänna dataskyddsförordningen, dvs. uppgifterna motsvarar den beskattning, jämte ändringar, som verkställts under det berörda skatteåret. De offentliga uppgifterna ger en mer rättvisande bild av beskattningen när också de uppgifter som föranleds av ändringssökande görs tillgängliga. Skyddet för privatlivet och skyddet av personuppgifter har beaktats i propositionen så att besluten om ändring av beskattningen med tillhörande handlingar inte är offentliga, utan offentliga är de i lagen föreskrivna uppgifter som beskriver slutresultatet av beskattningen. På utlämnande av de offentliga uppgifterna tillämpas dessutom offentlighetslagen med dess begränsningar av användningsändamålet när offentliga personuppgifter lämnas ut lagrade i elektronisk form.

Enligt regeringens uppfattning är propositionen inte problematiskt med tanke på 10 § 1 mom. eller 12 § 2 mom. i grundlagen. Det nationella handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen medger har utnyttjats på korrekt sätt i propositionen.

Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 2 och 5 § samt 6 § 2 mom.,
sådana de lyder, 2 § i lag 441/2022, 5 § i lagarna 851/2010, 493/2012 och 900/2018 samt 6 § 2 mom. i lag 22/2018, som följer:

2 §

Förhållande till andra bestämmelser

På beskattningshandlingar och beskattningsuppgifter tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag.

5 §

Offentliga inkomstbeskattningsuppgifter

Offentliga inkomstbeskattningsuppgifter i den årligen verkställda beskattningen är den skattskyldiges namn, födelseår och det landskap inom vars område den skattskyldige har sin hemkommun enligt 5 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995). För skattskyldiga som beskattas i enlighet med lagen om beskattningsförfarande, men som inte har hemkommun i enlighet med 5 § i den lagen, är offentliga beskattningsuppgifter namn och födelseår samt det landskap inom vars område den enhet inom Skatteförvaltningen som har verkställt den skattskyldiges beskattning är belägen. Offentliga är dessutom uppgifterna om

- 1) den beskattningsbara förvärvsinkomsten vid statsbeskattningen,
- 2) den beskattningsbara kapitalinkomsten vid statsbeskattningen,
- 3) den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen,
- 4) inkomstskatten, kommunalskatten samt det sammanlagda beloppet debiterade skatter och avgifter,
- 5) det belopp som ska betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

Förteckningen över de offentliga inkomstbeskattningsuppgifter som avses i 1 mom. görs upp landskapsvis.

Av beskattningsuppgifterna för samfund och samfällda förmåner är i den årligen verkställda beskattningen den skattskyldiges namn, hemkommun samt företags- och organisationsnummer offentliga. Offentliga är dessutom uppgifterna om

- 1) den beskattningsbara inkomsten,
- 2) det sammanlagda beloppet debiterade skatter,
- 3) det belopp som ska betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

Beloppet av rundradioskatt för personer och rundradioskatt för samfund ingår i det sammanlagda belopp debiterade skatter och avgifter som avses i 1 och 3 mom.

I de belopp som avses i 1 mom. 4 och 5 punkten och 3 mom. 2 och 3 punkten ingår inte nedsatt dröjsmålsränta eller återbäringsränta.

Uppgifter som avses ovan i denna paragraf är offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och blir offentliga vid ingången av november kalenderåret efter skatteåret.

Om uppgifter som avses i 1 och 3 mom. ändras i ett beslut om ändring av beskattningen, är också de ändrade uppgifterna offentliga. Uppgifter som ändrats i ett beslut om ändring av beskattningen blir offentliga under månaden efter den då Skatteförvaltningens beslut fattades, dock tidigast den 20:e dagen i månaden. Om ett beslut om ändring av beskattningen har fattats före utgången av oktober kalenderåret efter skatteåret, blir i 1 och 3 mom. avsedda uppgifter som ändrats offentliga i november kalenderåret efter skatteåret, dock tidigast den 20:e dagen i månaden.

6 §

Offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter och vissa andra offentliga beskattningsuppgifter

Uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten är offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och blir offentliga vid ingången av november under skatteåret. Om uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten ändras i ett beslut om ändring av beskattningen, är också de ändrade uppgifterna offentliga. Uppgifter som ändrats i ett beslut om ändring av beskattningen blir offentliga under månaden efter den då Skatteförvaltningens beslut fattades, dock tidigast den 20:e dagen i månaden. Om ett beslut om ändring av beskattningen har fattats före utgången av oktober under skatteåret, blir i 1 mom. 1 punkten avsedda uppgifter som ändrats offentliga i november under skatteåret, dock tidigast den 20:e dagen i månaden. Uppgifter som avses i 1 mom. 2 punkten är offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och blir offentliga vid ingången av november året efter samfundets skatteår. Uppgifter som avses i 1 mom. 5 punkten är offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och blir offentliga när beskattningen för den skattskyldige som gjort investeringen slutförs.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på offentliga beskattningsuppgifter i inkomstbeskattningen från och med skatteåret 2022 och på offentliga beskattningsuppgifter i fastighetsbeskattningen från och med skatteåret 2023. Sådana offentliga beskattningsuppgifter i inkomstbeskattningen för skatteåret 2022 och i fastighetsbeskattningen för skatteåret 2023 som har ändrats före ikraftträdande av lagen blir offentliga i september 2024 efter ikraftträdandet.

Helsingfors den 22 juni 2022

Statsminister

Sanna Marin

RP 105/2022 rd

Finansminister Annika Saarikko

Lag

om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 2 och 5 § samt 6 § 2 mom.,
sådana de lyder, 2 § i lag 441/2022, 5 § i lagarna 851/2010, 493/2012 och 900/2018 samt 6 § 2 mom. i lag 22/2018, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Förhållande till andra bestämmelser

På beskattningshandlingar och beskattningsuppgifter tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och dataskyddslagen (1050/2018), om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag.

5 §

Offentliga inkomstbeskattningsuppgifter

Offentliga inkomstbeskattningsuppgifter i den årligen verkställda beskattningen är den skattskyldiges namn, födelseår och det landskap inom vars område den skattskyldige har sin hemkommun enligt 5 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995). För skattskyldiga som beskattas i enlighet med lagen om beskattningsförfarande, men som inte har hemkommun i enlighet med 5 § i den lagen, är offentliga beskattningsuppgifter namn och födelseår samt det landskap inom vars område den enhet inom Skatteförvaltningen som har verkställt den skattskyldiges beskattning är belägen. Offentliga är dessutom uppgifterna om

- 1) den beskattningsbara förvärvsinkomsten vid statsbeskattningen,
- 2) den beskattningsbara kapitalinkomsten vid statsbeskattningen,

Föreslagen lydelse

2 §

Förhållande till andra bestämmelser

På beskattningshandlingar och beskattningsuppgifter tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag.

5 §

Offentliga inkomstbeskattningsuppgifter

Offentliga inkomstbeskattningsuppgifter i den årligen verkställda beskattningen är den skattskyldiges namn, födelseår och det landskap inom vars område den skattskyldige har sin hemkommun enligt 5 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995). För skattskyldiga som beskattas i enlighet med lagen om beskattningsförfarande, men som inte har hemkommun i enlighet med 5 § i den lagen, är offentliga beskattningsuppgifter namn och födelseår samt det landskap inom vars område den enhet inom Skatteförvaltningen som har verkställt den skattskyldiges beskattning är belägen. Offentliga är dessutom uppgifterna om

- 1) den beskattningsbara förvärvsinkomsten vid statsbeskattningen,
- 2) den beskattningsbara kapitalinkomsten vid statsbeskattningen,

Gällande lydelse

3) den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen,

4) inkomstskatten, kommunalskatten samt det sammanlagda beloppet debiterade skatter och avgifter,

5) *det sammanlagda beloppet förskott,*

6) det belopp som ska betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

Förteckningen över de offentliga inkomstbeskattningsuppgifter som avses i 1 mom. görs upp landskapsvis.

Av beskattningsuppgifterna för samfund och samfällda förmåner är i den årligen verkställda beskattningen den skattskyldiges namn, hemkommun samt företags- och organisationsnummer offentliga. Offentliga är dessutom uppgifterna om

1) den beskattningsbara inkomsten,

2) det sammanlagda beloppet debiterade skatter,

3) *det sammanlagda beloppet förskott,*

4) det belopp som ska betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

Beloppet av rundradioskatt för personer och rundradioskatt för samfund ingår i det sammanlagda belopp debiterade skatter och avgifter som avses i 1 och 3 mom.

I de belopp som avses i 1 mom. 4 och 6 punkten och 3 mom. 2 och 4 punkten ingår inte nedsatt dröjsmålsränta eller återbäringränta.

De uppgifter som avses i denna paragraf är offentliga sådana de är när beskattningen slutförs, och *de* blir offentliga vid ingången av november kalenderåret efter skatteåret.

Föreslagen lydelse

3) den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen,

4) inkomstskatten, kommunalskatten samt det sammanlagda beloppet debiterade skatter och avgifter,

5) det belopp som ska betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

Förteckningen över de offentliga inkomstbeskattningsuppgifter som avses i 1 mom. görs upp landskapsvis.

Av beskattningsuppgifterna för samfund och samfällda förmåner är i den årligen verkställda beskattningen den skattskyldiges namn, hemkommun samt företags- och organisationsnummer offentliga. Offentliga är dessutom uppgifterna om

1) den beskattningsbara inkomsten,

2) det sammanlagda beloppet debiterade skatter,

3) det belopp som ska betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

Beloppet av rundradioskatt för personer och rundradioskatt för samfund ingår i det sammanlagda belopp debiterade skatter och avgifter som avses i 1 och 3 mom.

I de belopp som avses i 1 mom. 4 och 5 punkten och 3 mom. 2 och 3 punkten ingår inte nedsatt dröjsmålsränta eller återbäringränta.

Uppgifter som avses *ovan* i denna paragraf är offentliga sådana de är *vid tidpunkten för slutförande av beskattningen* och blir offentliga vid ingången av november kalenderåret efter skatteåret.

Om uppgifter som avses i 1 och 3 mom. ändras i ett beslut om ändring av beskattningen, är också de ändrade uppgifterna offentliga. Uppgifter som ändrats i ett beslut om ändring av beskattningen blir offentliga under månaden efter den då Skatteförvaltningens beslut fattades, dock tidigast den 20:e dagen i månaden. Om ett beslut om ändring av beskattningen har fattats före utgången av oktober kalenderåret efter skatteåret, blir i 1 och 3 mom. avsedda uppgifter som ändrats offentliga i november kalenderåret efter skatteåret, dock tidigast den 20:e dagen i månaden.

Gällande lydelse

6 §

Offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter och vissa andra offentliga beskattningsuppgifter

Uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten är offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och blir offentliga vid ingången av november under skatteåret. Uppgifter som avses i 1 mom. 2 punkten är offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och blir offentliga vid ingången av november året efter samfundets skatteår. Uppgifter som avses i 1 mom. 5 punkten är offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och blir offentliga när beskattningen för den skattskyldige som gjort investeringen slutförs.

Föreslagen lydelse

6 §

Offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter och vissa andra offentliga beskattningsuppgifter

Uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten är offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och blir offentliga vid ingången av november under skatteåret. *Om uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten ändras i ett beslut om ändring av beskattningen, är också de ändrade uppgifterna offentliga. Uppgifter som ändrats i ett beslut om ändring av beskattningen blir offentliga under månaden efter den då Skatteförvaltningens beslut fattades, dock tidigast den 20:e dagen i månaden. Om ett beslut om ändring av beskattningen har fattats före utgången av oktober under skatteåret, blir i 1 mom. 1 punkten avsedda uppgifter som ändrats offentliga i november under skatteåret, dock tidigast den 20:e dagen i månaden.* Uppgifter som avses i 1 mom. 2 punkten är offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och blir offentliga vid ingången av november året efter samfundets skatteår. Uppgifter som avses i 1 mom. 5 punkten är offentliga sådana de är vid tidpunkten för slutförande av beskattningen och blir offentliga när beskattningen för den skattskyldige som gjort investeringen slutförs.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på offentliga beskattningsuppgifter i inkomstbeskattningen från och med skatteåret 2022 och på offentliga beskattningsuppgifter i fastighetsbeskattningen från och med skatteåret 2023. Sådana offentliga beskattningsuppgifter i inkomstbeskattningen för skatteåret 2022 och i fastighetsbeskattningen för skatteåret 2023 som har ändrats före ikraftträdande av lagen blir offentliga i september 2024 efter ikraftträdandet.